

Onderzoeksverslag Tolerantie voor de LBHT-gemeenschap

Inleiding

Op 16 april 2015 heeft de gemeenteraad van Heerhugowaard de volgende motie aangenomen.

Motie 1 Meer tolerantie voor de LHBT-gemeenschap (lesbienne, homo, biseksueel en transgenderist) in Heerhugowaard

De gemeenteraad spreekt uit:

Dat de gemeente moet uitstralen dat iedereen in Heerhugowaard, ongeacht zijn of haar seksuele geaardheid, zich veilig en vrij moet voelen.

Ze verzoekt het College:

1. Te onderzoeken hoe het in Heerhugowaard gesteld is met discriminatie in het algemeen en, gezien het verontrustende landelijke beeld, met de discriminatie van en intolerantie t.o.v. de LHBT-gemeenschap in het bijzonder;
2. Te onderzoeken of het mogelijk en noodzakelijk is beleid te ontwikkelen om discriminatie en intolerantie in Heerhugowaard, en in het bijzonder waar het de LHBT-gemeenschap betreft, tegen te gaan;
3. De Raad, rechtstreeks of via de commissie Maatschappelijke Ontwikkeling, uiterlijk december 2015 op de hoogte te brengen van de stand van zaken omtrent de uitvoering van deze motie.

Landelijke cijfers

Zoals in de motie zelf is weergegeven is er landelijk gezien reden tot zorg wat betreft de acceptatie van de LHBT-gemeenschap in Nederland.

29% van de homoseksuele mannen en 23% van de lesbische vrouwen krijgt in de openbare ruimte één of meer negatieve reacties vanwege hun seksuele voorkeur. (SCP, 2013)

40% van de LHBT-jongeren heeft te maken met pestgedrag en negatieve reacties op hun seksuele oriëntatie. (SCP, 2015)

Bij 22% van de LHBT-jongvolwassenen is nog niemand uit hun omgeving op de hoogte van hun seksuele oriëntatie. (SCP, 2015)

Roze ouderen

Uit een onderzoek van het Tijdschrift voor Verzorgenden blijkt dat in zorginstellingen en organisaties voor de thuiszorg weinig aandacht is voor seksuele diversiteit. Bijna de helft van de verzorgenden denkt dat er nauwelijks homoseksuele cliënten zijn en in een derde van de (thuis)zorginstelling is geen aandacht voor homoseksuele ouderen.

Het gevolg hiervan is dat de LBHT groep zich vaak niet gezien voelt in zorginstellingen. Tegelijk komen pesterijen en uitsluiting wel voor omdat iemand 'anders' is en geen kleinkinderen heeft. Het meemaken van homo-negatieve ervaringen zowel in de zorg als daarbuiten, leidt tot gevoelens van eenzaamheid (Van de Meerendonk, 2003, in de roze gemeentegids 2014-2015).

Gegevens over Heerhugowaard

Cijfers over discriminatie en intolerantie ten opzichte van de LHBT-gemeenschap in Heerhugowaard zijn beperkt aanwezig. Slechts twee bronnen zijn beschikbaar te weten de meldingen over uitsluiting bij Art. 1 Bureau Discriminatiezaken NHN, politie en CRM en het Emovo-onderzoek van de GGD. Over roze ouderen in Heerhugowaard zijn geen gegevens beschikbaar.

In 2014 zijn er bij het meldpunt Art 1, politie en CRM samen in totaal 33 meldingen geweest over uitsluiting op allerlei gronden. Van deze 33 meldingen betroffen er 2 een melding over uitsluiting als gevolg van sexuele geaardheid in Heerhugowaard. Deze beide klachten waren van niet-ingezetenen van Heerhugowaard over een voorval in Heerhugowaard.

De rapportages van voorgaande jaren geven ook nauwelijks tot geen gemelde klachten over uitsluiting op grond van sexuele geaardheid weer.

In het Emovo-onderzoek (2013-2014) wordt aandacht besteedt aan de houding van jongeren ten aanzien van homoseksualiteit, hun mening over uitkomen voor homoseksualiteit op school en verliefdheid. Het onderzoek is gehouden onder jongeren uit de 2e en 4e klas van het voortgezet onderwijs.

Ongeveer 70% van deze jongeren in Heerhugowaard beschouwt homoseksualiteit als normaal. Gemiddeld 21% van deze jongeren is van mening dat je op school eerlijk voor homoseksualiteit kunt uitkomen. Vooral wat betreft de laatste vraag scoren leerlingen van het VMBO basis/kader met 12 % veel lager dan leerlingen van het VMBO gemengd/theoretisch en het VWO met ongeveer 24 %. Ook valt op dat leerlingen uit groep 2 met 16% lager scoren dan leerlingen uit groep 4, met 26 %.

Op de vraag of ze wel eens verliefd zijn op iemand van het andere geslacht scoort 0,5% ja. 2% geeft aan op zowel jongens als meisjes verliefd te zijn geweest. En 11% is niet verliefd geweest.

De resultaten van het Emovo- onderzoek wat betreft de houding ten opzichte van homosexualiteit in Heerhugowaard wijken niet significant af van die op Noord-Holland Noord niveau.

De cijfers geven geen aanleiding om aan te nemen dat in Heerhugowaard een sfeer zou bestaan waarin de LHBT-gemeenschap wordt uitgesloten. Er zijn nauwelijks officiële meldingen over uitsluiting. De resultaten uit het Emovo onderzoek wat betreft het op school durven uitkomen voor homosexualiteit zijn ontwikkelingspsychologisch te duiden. Deze jongeren zitten in leeftijdsfase van identiteitsontwikkeling. De peergroep (leeftijdsgenoten) hebben veel invloed op elkaar, jongeren willen niet afwijken van hun peers en zijn bang om buiten de groep te vallen. Dat zie je bijvoorbeeld terug in kledingkeuze en gedrag. Jongeren ouder dan klas vier van het voortgezet onderwijs zitten in een leeftijdsfase waarin ze meer experimenteren met hun identiteit en sexuele geaardheid. Deze groep is niet meegenomen in het Emovo-onderzoek.

De praktijk van alledag

De vraag is in hoeverre deze cijfers een reëel beeld geven wat betreft de acceptatie van de LHBT gemeenschap in Heerhugowaard. Neemt de LHBT-gemeenschap de moeite om ervaren incidenten te melden? Is een dergelijk meldingspunt laagdrempelig genoeg? Is een eventuele uitsluiting die de LBHT-gemeenschap ervaart direct terug te voeren op sexuele geaardheid?

Om meer inzicht te krijgen in de praktijk van alle dag zijn gesprekken gevoerd met verschillende organisaties in het maatschappelijk middenveld en mensen die deel uit maken van de LBHT-gemeenschap in Heerhugowaard.

COC Noord-Holland Noord

Het COC heeft geen (onderzoeks)gegevens over uitsluiting van de LBHT groep in Heerhugowaard zelf. Van de bezoekers die in Heerhugowaard wonen heeft het COC niet de indruk dat uitsluiting vanwege hun sexuele geaardheid een op de voorgrond tredend onderwerp is.

.... Ik woon samen met mijn vrouw en kind in een leuke straat. Ik heb niet het gevoel dat mensen anders met mij omgaan. Er is één buurman die mij geen gedag zegt. Maar of dat komt omdat ik lesbo ben, geen idee.

Wat betreft uitsluiting van roze ouderen heeft het COC geen aanwijzingen dat in Heerhugowaard dat een punt van zorg is.

Wel plaatst het COC de volgende kanttekeningen:

- Geen meldingen wil niet zeggen dat het er niet is. Is de meldingsmogelijkheid wel laag genoeg?
- Voorlichting op scholen staat bij het COC hoog op de agenda, gezien landelijke cijfers wat betreft jongeren in het algemeen, allochtone jongeren, en de LBHT-doelgroep
- Het is per individu verschillend wat als discriminatie wordt ervaren
- De wijze waarop iemand met zijn seksuele geaardheid omgaat beïnvloedt de reacties uit de omgeving.

Met Welzijn Heerhugowaard

De ervaringen van MET geven geen aanleiding tot ongerustheid. De acceptatie van LBHT onder wat oudere jongeren is over het algemeen hoog. Voor de groep jongere jongeren is het uit de kast komen of seksuele geaardheid bespreekbaar maken lastiger. Dat lijkt vooral terug te voeren op identiteitsontwikkeling en de machocultuur van jongens van die leeftijd. Uitsluiting van roze ouderen is MET de afgelopen periode niet tegen gekomen. Voor zover bekend zijn er geen specifieke activiteiten of groepen in Heerhugowaard voor de LBHT-ers

MET Welzijn Heerhugowaard heeft een aandachtsfunctionaris LBHT. Zij is vertrouwenspersoon voor wie worstelt met knelpunten wat betreft seksuele geaardheid. Daarnaast adviseert ze als deskundige op dit gebied zowel inwoners als het maatschappelijk middenveld om de tolerantie ten aanzien van de LHBT-doelgroep onder de aandacht te brengen.

Jongerenwerkers MET

...de meeste groepen jongeren die ik spreek accepteren iedereen zoals ze zijn en er wordt onderling ook wel open over gesproken.

...Ik heb goed contact met enkele LHBT-jongeren/jong volwassenen. Ik hoor weinig geluiden dat ze zich onveilig voelen. Maar aan de andere kant merk ik dat ze voorzichtig zijn om uit de kast te komen.....

Ik signaleer niet een directe uitsluiting zoals in het openbaar afwijzen en/of afkeuren. De acceptatie onder diverse groepen in Heerhugowaard is verschillend. De, in mijn ogen meest tolerante groep, is die van Komplex, gevolgd door de "Skatebaangroep".

De Pieter Raat Stichting

De Pieter Raat Stichting geeft aan geen aanwijzingen te hebben dat intolerantie ten opzichte van de LBHT-doelgroep nadrukkelijk speelt. Uitgangspunt van De Pieter Raat Stichting is dat iedere cliënt mag zijn wie hij is. Dat geldt dus ook voor de roze oudere. Dat is een leidraad in gesprekken met cliënten, mantelzorgers en familie.

In het kader van het zorg-leefplan, dat met iedere cliënt wordt opgesteld, komt het mentaal welbevinden aan de orde. Cliënten kunnen hier aangeven wat iemand belangrijk vindt in zijn omgeving. Tijdens de intake is er oog voor de levensgeschiedenis van de cliënt. Gedurende deze contactmomenten kan seksuele voorkeur dan ook onderwerp van gesprek zijn.

Tenslotte komt het thema intolerantie ten aanzien van de LBHT-doelgroep ook niet naar boven tijdens cliëntentevredenheidsonderzoeken.

Bovenstaande geeft geen aanleiding om specifiek beleid te voeren voor tolerantie ten opzichte van de LBHT-doelgroep, aldus De Pieter Raat Stichting. Destijds kon De Pieter Raat Stichting aanhaken bij het project De Roze Loper. Omdat daar toen geen aanleiding toe was, is dat niet gedaan. Bij navraag bij andere instellingen die wel participeerden, bleek de eigen visie op bejegening al zoveel ruimte te bieden dat de meerwaarde van het project minder bleek dan was verwacht.

Wel is regelmatig aandacht voor bejegening naar cliënten en vrijwilligers en cliënten onderling. ‘Hoe bejegen je elkaar’ is bijvoorbeeld thema in kleine en grotere bijeenkomsten voor cliënten en familie.

Team Veiligheid Gemeente Heerhugowaard

De werkwijze van het team veiligheid is dat er bij meldingen van uitsluiting (van wat voor soort dan ook) een maatwerkaanpak volgt, zodat problemen worden aangepakt.

Daarnaast wordt preventief ingezet op voorlichtingsbijeenkomsten op scholen door de GGD.

Op dit moment geven de cijfers geen aanleiding voor intensivering van deze bovenstaande aanpak.

Conclusie

Bovenstaande onderzoek geeft geen aanleiding om te veronderstellen dat het verontrustende landelijke beeld, met de discriminatie van en intolerantie t.o.v. de LHBT-gemeenschap in het bijzonder, ook een weergave is van de situatie in

Heerhugowaard. Op incidentele basis zal ook in Heerhugowaard uitsluiting op grond van seksuele geaardheid plaats vinden. Uit het cijfermatige onderzoek en de interviews kan geconcludeerd worden dat er in Heerhugowaard geen sfeer is van uitsluiting als gevolg van seksuele geaardheid.

Dit onderzoek toont geen noodzaak specifiek beleid te ontwikkelen om discriminatie en intolerantie in Heerhugowaard, en in het bijzonder waar het de LHBT-gemeenschap betreft, tegen te gaan. Dat laat onverlet dat van iedereen in Nederland, gemeente en maatschappelijk middenveld in het bijzonder, in communicatie en gedrag uitdraagt dat uitsluiting om welke reden dan ook niet acceptabel is. Het benadrukken hiervan kan op gezette tijden onder de aandacht worden gebracht in de gemeentelijke communicatie. In preventieve sfeer is er een aanbod vanuit het maatschappelijk middenveld waarbij voorlichting door de GGD op scholen en een vertrouwenspersoon LBHT bij Met Welzijn Heerhugowaard belangrijke pijlers zijn. Voor identiteitsontwikkeling en ontmoetingsactiviteiten specifiek voor de LBHT-gemeenschap, is er een regionaal aanbod van het COC NHN, gevestigd in Alkmaar.

ZONDAG 11 OKTOBER INTERNATIONALE COMING OUT DAY.

Wat: Internationale Coming Out Day

Waar: Buurthuis de Ezel
Fabritiuspark 20
1701 VP Heerhugowaard

Tijd: 14-16 uur

Voor wie: **homo/lesbo/bi/transgender en alle anderen
met de juiste intentie.**

Om 14.00 uur staat de koffie klaar. Er is ruimte voor ontmoeting en een praatje. Suleika van Holland is daar (namens MET) aanwezig en is benieuwd of er behoefte is aan een dergelijke gelegenheid. Kom gerust langs voor een kopje koffie. Gratis toegankelijk